

Apstiprināts ar rīkojumu Nr.....

Prasības vides piesārņojuma samazināšanai

Ievads

Šajā dokumentā aprakstītas prasības un veicamie pasākumi, lai mazinātu meža darbu ietekmi uz vidi, t.sk. lai novērstu vai ierobežotu vides piesārņojumu.

Šo prasību mērķi ir:

- Novērst vai samazināt piesārņojumu, kas var radīt kaitējumu cilvēka veselībai, īpašumam un videi;
- Noteikt galvenos piesardzības pasākumus, kas veicami, lai nodrošinātu piesārņojuma samazināšanu;
- Nodrošināt AS „Latvijas valsts meži” (LVM) darbiniekus un līgumpartnerus ar pamatzināšanām par rīcību vides piesārņojuma gadījumā.

Meža darbi šo prasību izpratnē ir:

- visa veida darbi ar motorinstrumentiem (motorzāģiem, krūmgriežiem u.c. ierīcēm, kuras darbina ar motoru);
- visa veida darbi ar tehniku, tai skaitā:
 - mežsaimnieciskie darbi (koksnes produktu sagatavošana, pievešana un izvešana);
 - mežkopības darbi (augšnes gatavošana, koku stādīšana, jaunaudžu kopšana, apauguma novākšana, pļaušana);
 - meža infrastruktūras objektu būvniecība un uzturēšana;
 - derīgo izrakteņu un citu meža produktu ieguve.

Prasības

1. Lai samazinātu vai novērstu vides piesārņojumu meža darbos tiek noteiktas prasības:
 - 1.1. tehnikai un motorinstrumentiem;
 - 1.2. naftas produktu uzglabāšanai un transportēšanai,
 - 1.3. naftas produktu absorbējošo materiālu lietošanai;
 - 1.4. atkritumu apsaimniekošanai.
2. Vispārējās prasības par piesārņojuma samazināšanu vidē nosaka likums “Par vides aizsardzību” un likums “Par piesārņojumu”, un tās ir saistošas visiem meža darbu izpildītājiem.

Prasības tehnikai un motorinstrumentiem

3. Izpildot meža darbus, nav pieļaujama augsnes un ūdeņu piesārņošana. Meža darbos iesaistītajai tehnikai un motorinstrumentiem jābūt bez eļļas, degvielas un tehnisko šķidrumu noplūdēm! **Ja konstatē noplūdes, tad darbi nekavējoties jāpārtrauc un jāveic remonts.**

4. Sākot ar 2012.gada 1.janvāri tehnikas un motorinstrumentu zāģu ķēžu eļļošanai izmantot tikai bioeļļas (bioloģiski noārdošās eļļas), atbilstoši LR normatīvajiem aktiem.
5. Uz bioeļļas iepakojuma jābūt norādītam, ka tas ir uz augu eļļas bāzes izstrādāts eļļošanas līdzeklis. Ja uz iepakojuma minētās norādes nav, tad meža darbu izpildītājam darba vietā jāglabā bioeļļas iegādi apliecinošā dokumenta kopija.

Prasības naftas produktu uzglabāšanai un transportēšanai

6. Meža darbos nodarbinātās tehnikas apgādei ar degvielu jāatbilst noteikumiem, kas minēti *EIROPAS VALSTU NOLĪGUMĀ PAR BĪSTAMO KRAVU STARPTAUTISKAJIEM PĀRVADĀJUMIEM AR AUTOTRANSPORTU (ADR)*.
7. Degvielas tvertnēm, kuras tiek izmantotas meža darbos nodarbinātās tehnikas apgādei ar degvielu, jāatbilst noteikumiem, kādi izvirzīti "*Vidējas kravnesības konteineriem (IBC)*" ADR nolīgumā. Prasība stājas spēkā ar 2012.gada 1.janvāri.
8. Visām degvielas tvertnēm, kuras tiek glabātas meža darbu izpildes vietās, vai izmantotas degvielas piegādei, jābūt ar marķējumu atbilstoši ADR nolīgumam.
9. Degvielas tvertnēm, kuras tiek glabātas darbu izpildes vietā, jāatbilst metāla IBC konstrukcijas tipam, kurš ir paredzēts šķidrumu pārvadāšanai, atbilstoši marķējuma kodiem: 31A, 31B vai 31N.
10. Degvielas tvertnēm, kuras tiek izmantotas degvielas piegādei uz meža darbu izpildes vietu, jāatbilst šādiem IBC konstrukcijas tiptiem:
 - 10.1. metāla IBC, atbilstoši marķējuma kodiem: 31A, 31B vai 31N;
 - 10.2. saliktais IBC ar stingru plastmasas iekšējo tvertni, atbilstoši marķējuma kodam: 31HZ1;
 - 10.3. stingrais plastmasas IBC, ar struktūras iekārtu, atbilstoši marķējuma kodam: 31H1.
11. IBC konstrukcijas tiptiem jābūt marķētiem ar lielajiem burtiem Y vai Z, kas norāda šādas iepakojšanas grupas:
 - 11.1. Y – II un III iepakojšanas grupa (benzīns, dīzeļdegviela);
 - 11.2. Z – tikai III iepakojšanas grupa (dīzeļdegviela).
12. Degvielas tvertņu marķējuma piemēri:
 - 12.1. 31A/Y/S/SP/-354505-TTs/0/KG – Metāla IBC šķidrumiem, paredzēts benzīna un dīzeļdegvielas pārvadāšanai.
 - 12.2. 31HA1/Y/05 01 D/Muller 168310800/1200 - Saliktais IBC šķidrumiem ar stingru plastmasas iekšējo tvertni un ārējo tērauda apvalku, paredzēts benzīna un dīzeļdegvielas pārvadāšanai.
13. Ja degvielas piegādei uz meža darbu izpildes vietu tiek izmantots specializēts autotransports, tam jāatbilst ADR nolīguma prasībām.
14. Degvielas un eļļas kannām, kuras tiek izmantotas degvielas uzpildīšanai motorinstrumentos, jābūt aprīkotām ar degvielas un eļļas pārļiešanas aizsardzības snīpi. Prasība stājas spēkā ar 2012.gada 1.janvāri.
15. Tehniskie šķidrumi un naftas produkti jāglabā atbilstošos un cieši noslēgtos iepakojumos.

Prasības naftas produktu absorbējošo materiālu lietošanai

16. Meža darbos izmantojamās tehnikas un motorinstrumentu uzpildes un ekspluatācijas laikā jānovērš vai līdz minimumam jāsamazina augsnes un ūdeņu piesārņojums ar naftas produktiem vai tehniskajiem šķidrumiem.
17. Par būtisku augsnes piesārņojumu uzskata, ja naftas produktu vai tehnisko šķidrumu noplūde augsnē ir lielāka par 100 cm² uz augsnes virsmas.
18. Par būtisku ūdens piesārņojumu uzskata, ja uz ūdens virsmas var novērot naftas produktiem raksturīgo krāsaino plēvi.
19. Visās tehnikas vienībās, kuras iesaistītas meža darbu izpildē, jābūt vides aizsardzības (naftas produktu absorbentu) komplektam.
20. Vides aizsardzības komplektā jābūt iekļautiem:
 - 20.1. naftas produktus absorbējošiem paklājiem;
 - 20.2. naftas produktus absorbējošai bonai;
 - 20.3. cimdu pārim;
 - 20.4. atkritumu maisiem.
21. Vides piesārņojuma novēršanai vai samazināšanai, jāizmanto vides aizsardzības komplektā iekļautie naftas produktus absorbējošie materiāli.
- 22. Prasības naftas produktus absorbējošo paklāju lietošanai:**
 - 22.1. Motorinstrumentu vai degvielas kannu uzpildes vietās, ja netiek izmantotas kannas ar degvielas pārļiešanas aizsardzības snīpi, jābūt noklātiem naftas produktus absorbējošajiem paklājiem:
 - 22.1.1. zem motorinstrumenta uzpildes laikā;
 - 22.1.2. zem pārnēsājamās degvielas kannas, kad tiek pārlieta degviela no kannas kannā.
 - 22.2. Absorbējošie paklāji jālieto vietās, kur pastāv piesārņojuma risks un jāsamazina naftas produktu vai tehnisko šķidrumu iespējamā noplūde:
 - 22.2.1. uzpildot mežā uzglabājamo degvielas tvertni, tehnikas degvielas vai eļļas bāku, galvenokārt caurules pievienošanas vietās;
 - 22.2.2. veicot tehnikas vai motorinstrumentu remontu, vietās kur pastāv risks naftas produktu vai tehnisko šķidrumu noplūdei;
 - 22.2.3. zem tehnisko šķidrumu un naftas produktu iepakojuma taras, ja tā nav nodrošināta pret apgāšanos;
 - 22.2.4. visās vietās, kur novērojamas naftas produktu vai tehnisko šķidrumu noplūdes.
- 23. Prasības naftas produktus absorbējošo bonu lietošanai:**
 - 23.1. Ar tehniku šķērsojot ūdensteces vai izpildot darbus tiešā ūdenī tuvumā, regulāri jāpārbauda naftas produktu vai tehnisko šķidrumu noplūdes no tehnikas mezgliem. Ja pastāv piesārņojuma risks, jālieto naftas produktus absorbējošā bona.
 - 23.2. Naftas produktus absorbējošā bona jālieto visos gadījumos, kad ūdenī var novērot naftas produktiem raksturīgo krāsaino plēvi.
 - 23.3. Tekošā ūdenī naftas produktus absorbējošā bona jānovieto pa straumi no piesārņojuma vietas un iespējami tuvu tai. Bona (-as) jāizvieto tā, lai aizturētu piesārņojuma tālāku izplatīšanos.

Prasības atkritumu apsaimniekošanai

24. Izpildot meža darbus nav pieļaujama augsnes un ūdeņu piesārņošana ar sadzīves vai bīstamajiem (naftas produktus saturoši atkritumi, hidraulikas caurules, eļļas filtri, tehnisko šķidrumu un smērvielu iepakojuma tara u.c.) atkritumiem.
25. Sadzīves atkritumus, kas rodas meža darbu izpildes laikā, jāglabā atkritumu maisos, un pēc darbu izpildes jānogādā tiem paredzētā vietā.
26. Bīstamos atkritumus jāglabā atkritumu maisos un pēc darbu izpildes jānogādā bīstamo atkritumu savākšanas vietās.
27. Izlietos naftas produktu absorbējošos materiālus jāglabā atkritumu maisos un pēc darbu izpildes jānodod atpakaļ pārdevējam, pamatojoties uz pirkuma līguma nosacījumiem, vai jānodod bīstamo atkritumu savākšanas vietās.
28. Nav pieļaujama nekāda veida atkritumu atstāšana vai aprakšana mežā vai jebkurā citā darbu izpildes vietā!

Rīcība vides piesārņojuma samazināšanai

29. Ja pirms darbu izpildes konstatē augsnes, ūdens piesārņojumu vai atkritumus par šo faktu nekavējoties ziņo AS LVM atbildīgajam darbiniekam, kurš izsniedzis darba uzdevumu.
30. Ja izpildot darbus radies augsnes vai ūdens piesārņojums, nekavējoties organizē un veic neatliekamās¹ pasākumus, lai novērstu piesārņojuma izplatīšanos vai iekļūšanu pazemes ūdeņos.
31. Ja notikusi naftas produktu vai tehnisko šķidrumu noplūde un radušies bojājumi augsnei, jāveic piesārņotās augsnes sanācijas² pasākumi. Bojātās augsnes virskārta jānogrābj, jāievieto atkritumu maisos un jānogādā bīstamo atkritumu savākšanas vietās.
32. Ja notikusi naftas produktu vai tehnisko šķidrumu noplūde ūdenstecēs vai ūdenstilpēs, nekavējoties jālieto absorbējošās bonas.
33. Par bīstamu³ vides piesārņojumu nekavējoties ziņo AS LVM atbildīgajam darbiniekam, kurš izsniedzis darba uzdevumu.
34. AS LVM darbinieku rīcība:
35. Ja videi radīts bīstams piesārņojums, AS LVM atbildīgais darbinieks, kurš pārrauga darbus:
 - 35.1. nekavējoties rakstveidā informē Valsts vides dienesta Reģionālo vides pārvaldi par kaitējumu videi un sniedz pilnīgu situācijas raksturojumu;
 - 35.2. nekavējoties organizē un veic neatliekamās pasākumus;
 - 35.3. savas kompetences ietvaros organizē un veic sanācijas pasākumus.

¹ Neatliekami pasākumi - visi nepieciešamie un praktiski iespējamie pasākumi situācijas pārvaldīšanai vidē nonākušo piesārņojošo vielu norobežošanai un savākšanai un citu kaitējumu izraisīto faktoru novēršanai, lai ierobežotu vai nepieļautu turpmāku kaitējumu videi un nelabvēlīgu ietekmi uz cilvēku veselību vai ar dabas resursu saistīto funkciju pasliktināšanos.

² Sanācija - piesārņotas vietas attīrīšana un atveseļošana vismaz līdz tādai pakāpei, ka turpmāk cilvēku veselība vai vide netiek apdraudēta un attiecīgo teritoriju iespējams izmantot noteiktai saimnieciskai darbībai.

³ Bīstams vides piesārņojums – piesārņojums, kas var apdraudēt cilvēku veselību, vidi vai īpašumu un kura sanācijai nepieciešams iesaistīt kvalificētus ekspertus.

- 35.4. Atbildīgais LVM darbinieks veic darbu izpildes rezultātā radīto vides piesārņojumu un prasību neievērošanas gadījumu reģistrēšanu LVM Saimnieciskās darbības novērtēšanas dokumentos, ailēs:
- 35.4.1. Naftas produktu noplūde augsnē;
 - 35.4.2. Naftas produktu noplūde ūdenī;
 - 35.4.3. Sadzīves, bīstamie atkritumi;
 - 35.4.4. Neatbilstoša degvielas tvertne/kanna;
 - 35.4.5. Netiek lietota bioeļļa.

Kaitējuma videi atļūdzināšana

36. Ja LVM atbildīgais darbinieks konstatē, ka meža darbu rezultātā radīts kaitējums videi, darbu izpildītājam par to piemērojamas sankcijas saskaņā ar normatīvajiem aktiem vai darbu izpildītāja līguma nosacījumiem.
37. Meža darbu izpildītājs, kura profesionālā darbība izraisījusi kaitējumu videi vai tiešus kaitējuma draudus, sedz preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas.

Valsts vides dienesta Reģionālo vides pārvalžu kontakti

38. **Daugavpils reģionālā vides pārvalde:** īsteno valsts vides aizsardzības politiku Daugavpils un Jēkabpils pilsētās un 14 novados - Līvānu, Preiļu, Ilūkstes, Vārkavas, Daugavpils, Jēkabpils, Salas, Krustpils, Aknīstes, Viesītes, Dagdas, Krāslavas, Aglonas un Riebiņu.
- 38.1. Tālrunis: 65423219
 - 38.2. E-pasts: daugavpils@daugavpils.vvd.gov.lv
39. **Jelgavas reģionālā vides pārvalde:** īsteno valsts vides aizsardzības politiku Jelgavas, Ozolnieku, Bauskas, Vecumnieku, Iecavas, Rundāles, Dobeles, Auces, Tērvetes novados.
- 39.1. Tālrunis: 63023228
 - 39.2. E-pasts: jelgava@jelgava.vvd.gov.lv
40. **Jūras un iekšējo ūdeņu pārvalde:** savas funkcijas veic LR teritoriālajos jūras ūdeņos, kontinentālajā šelfā, ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā un ostu akvatorijā (Latvijas jūras ūdeņos), kā arī LR iekšējos ūdeņos, starptautiskajos ūdeņos, kas noteikti saskaņā ar Eiropas Savienības (ES) zveju regulējošiem normatīvajiem aktiem, un ES dalībvalstu un valstu, kas nav ES dalībvalstis, ūdeņos.
- 40.1. Tālrunis: 67469664
 - 40.2. E-pasts: jiup@jiup.vvd.gov.lv
41. **Lielrīgas reģionālā vides pārvalde:** īsteno valsts vides aizsardzības politiku Rīgas un Jūrmalas pilsētās un 20 novados - Ādažu, Babītes, Baldones, Carnikavas, Garkalnes, Ikšķiles, Inčukalna, Ķeguma, Ķekavas, Lielvārdes, Mālpils, Mārupes, Ogres, Olaines, Ropažu, Salaspils, Saulkrastu, Sējas, Siguldas, Stopiņu.
- 41.1. Tālrunis: 67084278
 - 41.2. E-pasts: lielriga@lielriga.vvd.gov.lv
42. **Liepājas reģionālā vides pārvalde:** īsteno valsts vides aizsardzības politiku Liepājas, Kuldīgas un Saldus novados.

- 42.1. Tālrunis: 63424826
- 42.2. E-pasts: lrvp@liepaja.vvd.gov.lv
- 43. **Madonas reģionālā vides pārvalde:** īsteno valsts vides aizsardzības politiku 14 novados - Madonas, Cēsaines, Ērgļu, Lubānas, Varakļānu, Gulbenes, Alūksnes, Apes, Aizkraukles, Jaunjelgavas, Kokneses, Neretas, Skrīveru un Pļaviņu.
 - 43.1. Tālrunis: 64807451
 - 43.2. E-pasts: madona@madona.vvd.gov.lv
- 44. **Rēzeknes reģionālā vides pārvalde:** īsteno valsts vides aizsardzības politiku Rēzeknes un Viļānu novados.
 - 44.1. Tālrunis: 64638200
 - 44.2. E-pasts: rudite.krumina@rezekne.vvd.gov.lv
- 45. **Valmieras reģionālā vides pārvalde:** īsteno valsts vides aizsardzības politiku Valmieras pilsētā un 21 novadā - Alojās, Amatas, Beverīnās, Burtnieku, Cēsu, Jaunpiebalgas, Krimuldas, Līgatnes, Limbažu, Mazsalacas, Naukšēnu, Pārgaujas, Priekuļu, Raunas, Rūjienas, Salacgrīvas, Smiltenes, Strenču, Valkas, Kocēnu un Vecpiebalgas.
 - 45.1. Tālrunis: 64207266
 - 45.2. E-pasts: parvalde@valmiera.vvd.gov.lv
- 46. **Ventspils reģionālā vides pārvalde:** īsteno valsts vides aizsardzības politiku Ventspils, Talsu, Dundagas, Rojas, Mērsraga, Tukuma, Engures, Jaunpils, Kandavas novados.
 - 46.1. Tālrunis: 63626903
 - 46.2. E-pasts: ventspils.rvp@ventspils.vvd.gov.lv